

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Appendix De Perfectione Voti Paupertatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

A P P E N D I X
D E
P E R F E C T I O N E
V O T I P A U P E R T A T I S.

Dosteaquam egi de obligatione quam inducit Votum Paupertatis, non abs re visum fuit, inferre hic Tractatum de alio gradu longe excellentiori, qui quidem obligationem nullam importat, sed potius perfectionem & consilium concernit, dum Religiosos hujus voti exactam observantiam exoptantes ad aptiora huic assequenda eligenda media à Sanctis passim usurpata, mirifice provehit. Non equidem ignoro non deesse quamplurimos, qui ne obligatoria quidem circa votum hoc expleant; uti nec desunt alii, quibus sufficit ipsius substantiam observare, nihil penitus de iis, quæ consilium atque perfectionem tangunt, attingendo; plures tamen reperire est, qui plus quam professi fuerint exequuntur, ac reservatis dumtaxat rebus præcisè necessariis, temporalia cuncta commoda in sacrificium DEO offerunt. Omnibus & singulis non parum hæc proderit Appendix: prioribus confusionem ingeret, dum alios supererogatoria professioni suæ patrare conspiciet, ad quæ ipsi nequam assurgunt: Secundis ad adorienda majora calcar addet, & iter pervium aperiet: postremis instar fulcri cujusdam deserviet, quo conservare se in inceptis & tutari queant. Conducat insuper iis Religionibus, quæ speciali obligatione se ad ea astringunt, quæ in aliis sunt de perfectione Paupertatis.

Porro ex supra sæpe dictis constat, quod duplex est paupertas, alia in particulari, alia in communi, circa utramque explanaturi sumus ea omnia, quæ pro exactæ utriusque observantia facere possunt.

Inchoando proinde ab ea, quæ in particulari est, dico omnibus Religiosis esse commune, nullius rei dominium, vel proprietatem habere posse, unde non datur in hoc major minorvè perfectio, universi quippe æqualiter dominii sunt incapaces; cæterum in usu eorum, quæ sibi ad vitæ sustentationem permessa sunt, hanc majorem seu minorem invenire debemus: per quem intelligo eum, qui necessarius est, & cuique statui cujusque Religiosi decens, de superfluo namque hic non agimus, hunc enim abdicare tenemur ex obligatione, prout fufius in hoc Tractatu conprobavimus.

Loquendo itaque de usu rerum necessariarum, S. Basilii (in Reg. fus. interrog. 39.) declarasse mihi videtur, qualis debeat usus esse penes eos, qui perfectè paupertatem colere volunt. *In omnibus (ait) scopum proprium nobis esse propositum putare oportet ipsam frugalitatem ac vilitatem. Et inter cetera in victu cultuque tenuitatem, & in omnibus rebus frugalitatem ac parsimoniam necessarias esse demonstratum est.* Quod ipsum D. Bonavent. (Cap. 6. Regul. S. Francisci) luculentius & dilucidius asseruit in hunc modum: *Professores altissima paupertatis*

Vid. nost. Francis à JESU MARIA libr. de Excellentia charitatis aliarumque virtutum, qui in 2. part. cap. 6. & seqq. diffusius agit de paupertate professu perfectione, motivis, mediis &c. & Joan. à JESU MARIA in diversis Tractat. Tom. 2. operum suorum.

EN.

oportet, quod omnia, quæ in eorum usum veniunt, habeant, ut est possibile, parvitatem, vilitatem & asperitatem, quæ tria paupertatem altissimam naturaliter consequuntur, & contra divites habent affluentiam, gloriam, & apparentiam & consolationem, quæ possent divitiis comparari. Quia ergo paupertas, in quantum est contraria divitiis, caret his tribus, sic caret divitiis, necesse est ut paupertas altissima, ut est possibile, careat his tribus in summo. Non ergo competit viris pauperibus habere magnas arcas, vel sumptuosa aedificia, aut quæcumque similia, non vasa ornata, non cellaria vinaria, non promptuaria instaurata, sed ut omnia, quantum passitur fragilitas, ad paupertatis strictissimam regulam reducantur.

His verbis indicat S. Bonavent. usum, quem perfecta paupertas exigit, tria exposcere. Primum; parvitatem, hoc est, frugalitatem sive tenuitatem, secundum vilitatem, tertium asperitatem. In duobus primis convenit cum sancto Basilio, ubi sup. quo loco licet non faciat mentionem de tertio, nempe asperitate, crebrò tamen alibi facit. Quapropter tres hæc conditiones breviter exponere decrevi, quod in ipsis summa perfectio paupertatis in particulari comprehendatur.

Prima itaque conditio illa est, ut pauperes eorum, quæ ipsorum usui ferviunt, habeant, quantum possibile fuerit, parvitatem, quod quantumvis de parvitate materiæ subinde possit intelligi, nihilominus hic non tam de quantitate rei possessæ, quam de parcitate & carentia rerum temporalium, quoad fieri potest, intelligitur, quam Basilius tenuitatem sive frugalitatem appellat, ut in his pauperes à sæculi divitibus fecernantur, qui rerum omnium copiam, affluentiam numerosamque supellectilem possidere contendunt. At contrarium Christi pauper sequi debet, paucissima possidere conando, quoad possibile sibi fuerit, sic ut contentus sit iis, quæ præcisè necessaria fuerint.

Secundum quod idem S. Bonavent. (in Reg. de reformat. ment.) tradit, Attende (ait) semper, ut nihil habeas in cella, nisi necessaria, & hoc dico de minimis rebus, ne forte negligendo modica, paulatim cadas ad majora. Ait enim Augustinus, vitasti grandia, vide ne obruaris arena. Hæc Bonaventura. Huc spectat quod inimicus paulatim suggerit majora, modo Crucifixi imaginem, post alias Sanctorum effigies, deinde thecam scriptoriam cum variis instrumentis vulgò estuche, quæ mox subsequitur Horologium, vestimenta superflua, Diurnale, quando sufficit Breviarium, & hujusmodi plura alia.

Præter id quod in superioribus fusiùs pertractavimus, hoc unum ex D. Bonavent. desumptum adjiciam; ait enim, quod quanto quis perfectius paupertatem amaverit, tanto melius de necessitate iudicabit. Et infra concludit: Ista necessaria sunt, sine quibus esse non possumus. Vide ergo ea, sine quibus esse commodè potes & illa nec habere, nec petere, nec procurare, neque sponte à dantibus recipere velis. Imò S. Franciscus agebat, quod propositum debemus facere, detrahendi nobis & carendi aliquando rebus etiam necessariis.

Et D. Vincentius (in Tractatu de vita spiritali C. I.) usum necessarium sic definit: Solum districtissime ad necessitatem de ipsis recipiat, quam necessitatem in paucis colligat, sufferendo etiam quædam incommoda, propter paupertatis amorem. Et infra. Nihil ab aliquo petas, nisi esset necessitas, nec acquiescas dare volenti, quibuscumque precibus etiam sub prætextu, ut indigentibus possis largiri. Et infra. Necessitatem autem tuam intelligo in parco victu, vili vestitu & calceamento, quibus tunc presentialiter indiges. Ex quibus colligitur primo qualis esse debeat usus Necessarius.

Secundo quantum interfit ad excludendam & exterminandam superfluitatem, ne oblatum quidem à quocunque quippiam accipere. Reductivè spectat etiã ad hunc usum districtum & pauperibus proprium; carere nonnunquam rebus necessariis, si siquidem quibus hic animus non adest, nec id reipsa quandoque comprobant, veraciter pauperes appellari nequeunt, juxta id quod egregiè dicit Bernardus (serm. 4. de adventu) Videmus autem (inquit) pauperes aliquos, qui si

viam haberent paupertatem, non adeo pusillanimes invenirentur, & tristes, utpote reges, & reges cali. Sed hi sunt, qui pauperes esse volunt, eo tamen pacto, ut nihil eis desit, & sic diligunt paupertatem, ut nullam inopiam patiantur. Et verba hæc adduxit S. Vincentius (in lib. de vita Spirit. Cap. 1.) Scio (ait) quod laudabile non est, pauperem esse, sed in paupertate pauperem amare, & paupertatis inopiam propter Christum gaudenter & hilariter sustinere. Proh dolor! multi de paupertatis solum nomine gloriantur: sed quo pacto; ut nihil eis desit.

Secunda conditio, quam D. Bonavent. & Basilius ponunt, est quod habeat vilitatem, & hoc præcipue observari debet secundum Basilium in omnibus quibus Religiosi utuntur, quatenus quemadmodum divites ac potentes sæculi, ex iis rebus quibus utuntur & earum pretio ac valore gloriam occupantur humanam, ita planè pauperes ex vilitate suæ suppellectilis contemptum & abjectionem sui procurare debent; qua de causa, cum propter humilitatem, tum propter Paupertatem statuere Sancti & Institutores Religionum, ut Religiosi vestibus vilioribus uterentur. S. Basilius (In reg. fusior. interrog. 22.) Prorsus & humilitatem & in victu tenuitatem cultuque & in omnibus rebus frugalitatem ac parsimoniam necessarias esse superius demonstratum est. Et infra nimirum ad eosdem quoque fines dirigendum nobis est quidquid ad vestitum etiam pertinet; si enim in eo studendum est nobis, ut omnium infimi simus, sine dubio & quod in hoc genere indumentorum infimum est, summopere nobis est amplectendum. Idem ait (in Institut. Monachorum.) Iam de vestimentis & calceamentis &c. non ea exquirenda nobis sunt, quæ sunt elegantiora, sed quæ viliora, ea deligenda. S. Benedictus (in sua Reg. c. 55.) tractans de vestimentis inquit: De quarum omnium rerum colore aut grossitudine non caudentur Monachi, sed quales inveniri possunt in Provincia in qua habitant, aut quod vilius comparari potest. Nec quispiam nescit quantam in Religiosorum suorum vestibus vilitatem apparere voluerit S. Franciscus.

Divus Thomas (2.2 q. 187. art. 6.) affirmat vestium vilitatem esse signum contemptus divitiarum, & denique Bernard. Ser. in Cena Domini ait; Secundum ferculum est paupertatis spiritualis, quam tria constituunt depositio rerum, & contemptus earum, vilitas &c.

Tertia & ultima conditio est quod utensilia habeant asperitatem, quia cum Religio tota, vel maxima ex parte huc dirigatur, ut præteritas culpas satisfaciendo redimat, & ob id schola sit pænitentiae & victus severioris, in ea potissimum hæc asperitas in paupertate inveniri debet; hæc quippe præter multa incommoda affert etiam multas molestias in cibo, vestitu, victu & reliqua suppellectili, quæ ad hanc peccatorum expiationem mirifice juvant, & hoc ipsum est, quod inquit S. Vincentius ubi sup. Dicunt se amicos paupertatis, sed paupertatis Sodales fugiunt famem, sitim, contemptum, despectionem, velutique divites & abundantes in sæculo, luxui & pompis solatia & oblectamenta copulare satagunt in omnibus rebus suis, ita prorsus ipsi pauperes asperitatem ac pænitentiam vilitati conjungere debent. Hæ sunt conditiones quas exigit necessarius usus, penes eos, qui perfectè votum paupertatis cupiunt observare. Unde liquet non omne id, quod minoris constat, esse magis paupertati proximum, nam fortasse carnes manducare, vestiri panno, & his similia minus constaret; est itaque necessarium, quod una cum exilitate pretii, adsit rigor pænitentiae &c.

Nec vero istud sufficit, sed insuper perfectio necessario postulat, ne de his quibus necessario opus habemus, non nisi de expressa Prælati venia utamur, nolendo uti præsumpta & tacita, quantumvis minimæ res forent, & quando particularem pro singulis rebus veniam habere possumus, non procurare generalem: Pertinet similiter ad paupertatem non petere licentias pro certis temporibus, quin potius promptum esse jugiter & paratum ad hoc, ut ea, quorum usu fruimur, continuo Superiori tradere; & ut ait S. Vincentius, con-

tentum esse rebus iis, *quarum usum praesentialiter indiges*. Multa alia dici possent, quae ad perfectionem paupertatis particularis pertinent, verum quoniam intentum meum non est de iis fusius loqui, quae ad Theologiam moralem reduci queunt, ipsa libris piis & spiritualibus edifferenda relinquo.

De paupertate, quae est in communi, bifariam agere possumus, vel habito respectu ad fines particulares cujusque instituti, secundum quod in quinta Parte hujus Tractatus egimus, vel absolute & simpliciter. Nos indiscriminatim utroque hoc modo procedemus, ut Religiosus quilibet, juxta suum Institutum, his mediis ad illud ad amussim observandum uti possit.

Supponendum idcirco ex dictis *Cap. 1. quintae partis* hujus Tractatus binos esse paupertatis gradus, ut testatur D. Antoninus *3. parte tit. 16. c. 1.* Primus est renuntiare omnibus, exceptis his, sine quibus vita humana sustentari non potest.

Secundus est retinere aliquid in communi cum tali moderatione, quod possit ad victum & vestitum pro aliquo tempore non tamen prolixo sufficere. In quolibet horum statuum illa erit perfectior paupertas, quae intra decorem status cujuscunque Religionis majori frugalitate ac viliori suppellectili eorum, quae in communi possidentur, fuerit contenta; nam si paupertas in particulari eo perfectior est, quo singulorum usus majori parvitate, vilitate ac asperitate fuerit praeditus, cur idem sentiendum non sit de paupertate in communi, ipsique aptanda ea, quae nuper de paupertate in particulari diximus. Quare optime D. Bonav. *ubi sup.* ex illis conditionibus, quae circa usum arctissimae paupertatis ab eo fuerant adductae, circa paupertatem in communi his verbis colligit: *Non competit viris pauperibus habere magnas aedas, vel sumptuosa aedificia, aut quaecumque similia, non vasa ornata, non cellaria vinaria, non praeputaria instaurata, sed ut omnia, quae compatiuntur fragilitas ad paupertatis strictissimam regulam reducantur.* Praeterea ibi perfectius paupertas observatur, ubi non solum jure haereditario, verum nec alio titulo haereditates acceptantur: & licet nulla sit Religio, quae eleemosynam legato relictam capere non possit, illa tamen, quae eleemosynas perpetuas etiam quovis jure relictas, nec legata in magna quantitate admittit, & insuper ad res sibi relictas jure civili, ut sibi debitas jus non quaerit, perfectior ex hac parte erit aliis Religionibus, in quibus tam arcta paupertas non custoditur.

Ex quo colligitur primo, ad perfectissimam observantiam paupertatis in communi, maxime conducere strictissimam singulorum Monasteriorum paupertatis observantiam; alias si rebus affluere, pretiosasque suppellectiles habere velint, nec quidquam ex iis, quae ad decentiam sui status pertinent, paterentur deficere, paupertatem in communi diu consistere ferè est impossibile.

Secundo id maxime in Religione ad hujus paupertatis observantiam confert, adniti ad hoc, ut suppellectiles caeteraque ad communem usum Monasterii deservientia, non sumptuosa, non pretiosa, nec superflua sint, qualia sunt aedificia templorum & Monasteriorum, ornamentorum apparatus, & plura alia, quae sub praetextu Religionis & cultus divini inter Religiosos solent introduci; impossibile namque videtur eleemosynas tot sumptibus, & insuper tot expensis, quot quotidiana Religiosorum sustentatio postulat, suppeditare. Et licet ad aliquod temporis spatium (non tamen absque grandi labore & diligentia) id videatur posse fieri, ad longum tamen tempus est impossibile; quapropter pedetentim vel paupertatis cultus intercidet, vel Religionis, clausurae inquam, quietis ac recessus Religiosorum. Et principalior occasio, ob quam Ordines mendicantium sibi de rebus ac possessionibus providere coeperunt, alii quidem manifestè & palam, alii autem variis titulis ac palliationibus, fuit haec,

hæc, voluisse unâ cum paupertate in communi, tam sumptuosa ædificia, tam pretiosas sacrarum vestium ac sacristiæ apparatus, aliosque excessus sociare, qui tamen cum mendicitatis ac paupertatis professione stare nec se compati valebant. Et quoniam de isto fusius 4. parte hujus Tractatus actum est, in præsentiarum prolixior non ero.

Tertio, Mirum est, quantum ad paupertatis in communi custodiam profit paucos in quolibet Conventu esse Religiosos: ita factitatum legimus in Historiis S. Francisci, ipsum nimirum hoc mandasse, & stabilivisse, eo potissimum fine, ut exactius & melius paupertas facta tecta conservari posset. Nec profecto obscurum est posse Religiosos, quando sunt numero pauci, facile sustentari, habitaque de certa alimonia securitate, nulla ipsis distractionum, aut possessionum quærendarum occasio suppetit, nec aliorum redituum sub eleemosynæ colore.

Quarto, Ea paupertas, quæ opere manuum seipsam fovet, firmior est & magis diuturna, quam quæ mendicitate sola fulcitur; cum namque lapsu temporis Fidelium charitas refrigescat ita, ut eleemosynas non erogent, lassantur ac verecundantur Religiosi; quo fit, ut victum ac vestitum alia via conquirere satagant, mediis videlicet reditibus &c. proinde via illa tutior est, quam tenuere SS. Patres in Ægypto, sustentare nempe seipsum opere manuum suarum; verum hoc minus in Europa usitatum.

VENE-